



# ПОЗОРИШТЕ.



УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО.  
— ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

## ЂУЛИЋИ УВЕОЦИ.

### ТА ДАБОГМЕ . . .

Та да богме, свака рана  
Има своје биље,  
— А мене је очарало  
Моје ново миље.

Хај, ала је дивна мома  
Нашла верна друга!  
Ох! ала се ми волемо,  
Ја и моја туга.

Моја друга, моја туга  
Суза не пролива,  
Моја туга, моја друга  
Тио с' осмејива.

Моје лане није смртно  
Да растанком прети,  
Моја друга, моја туга  
Не може умрети.

Моје луче не јауче,  
Већ ме љуби живо,  
А ја сам је вером надом,  
Животом дариво.

Пољупци су њени дуги,  
Крај им се не знаде,  
Само што су отровани,  
Ал' баш за то сладе.

Ми идемо загрљени,  
Поред бела света,  
А нико нас и не види,  
Нико нам не смета.

Нико не зна што још никад  
Није осећано;  
Како љуби своју тугу  
Срце исчупано;

Не зна њине осећаје,  
Њине уздисаје,  
И што зборе, што говоре,  
Што ли свету таје.

Ој песници, стари друзи,  
Што срца имате,  
Насмејте се на ту љубав,  
Коју не сватате!

Ј. Ј.

## НЕШТО О ДЕКЛАМАЦИЈИ.

(Свршетак.)

Но сад долазе на ред они, који мисле да ће постићи разговетност, кад говоре што могу више помњиво, лагано, развучено. Ништа није опасније по песнички умотвор него овај добронамерни промашај. Пребрзим читањем и предавањем често се оштети разговетност, али преспорим још чешће и још јој се жешће шкоди. Преразвучено декламовање, па још дугим почив-

кама вештачким накићено, раскида чланке стиха и ставке, отежава преглед склопа, а тиме и појимања, мори слушаоца; осим тога разорава васцелу благогласност, и сваку хармонију коју је песник у језику и у стиху створио. Нарочито епичар мора се на таку репродукцију свога умотвора потужити. Еп изискује свеже, живахно и баш брзо декламовање.



Рекох, да преразвучено декламовање раскине и растрза благогласност језика, хармонију стиха. Но немојте мислити, да ја неznam, како неки декламачи држе, да разређе хармоније, стиха и метричке каденције до последњег трага, не само да није никаква погрешка, него сматрају још то за своју најлепшу и најсветију задаћу. Да не треба стихове отандреати, да се не смеју монотонно маркирати, зна већ сваки дилетанат; али многи не знају, да се претераном тежњом, да се последњи траг стиха избрише може далеко отићи. Доиста би било инкосно кад би оно све, зачим је песник васцелом маштом и талантом својим грамио. — благозвучност везаног говора, и неочарани склоп метричке каденције, — само за то ту били, да то декламач без трага избрише и уништи, па да своју највећу победу у томе нађе, што ће стихове тако говорити, као да су сушта проза. Правило лежи у средини међу обе крајности. Права вештачка декламација оснива се на компромису међу језичним или лођичним и међу метричним нагласком. Пре свега ваља пазити на језични или лођични нагласак; али такође мора провејавати из декламације и метрички нагласак.

Док се неразумни декламатор у зноју

свога лица труди, да последње првим савним уништи, докле он по своме начину поједине делове стихова или ставке готово прогута а друге опет прекомерно развлачи, дуге паузе утуткава, стихове потпуно растрзава, раскомадава и хораџијеву изреку о „disjunctis membris poetae“ у другом значају понови, — дотле ће разуман декламач лођичном нагласку потпуну правичност уделити, а ипак и стиховном нагласку, дужини и краткоћи слога, не ће дати даипшечне.

Избегавањем погрешних начина далеко се боље дотера декламација, него употребом необичне вештине. Не греше дилетанти у овој вештини због тога, што свој задатак као лак схвате, већ што га тешким граде. Тежња за већом простотом, избегавање театарског патоса, где му места није, разговетно исказивање, пажња на интерпункције, разуман нагласак, тачно разликовање драматичних од лирских комада, описа и приповести, никакво претерано растрзавање и разоравање текста, згодна средња стаза међу обележеним стиховним тандркањем и међу уништењем васцелог ритма — то су од прилике услови ваљане декламације. То треба сваки декламач добро да утуби, па ако тако узради, то ће заслужити захвалу од песника. Прерадио Б. Станишић.

## Д И С Т И Њ И.

### СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Дона Дијана.“) (Свршетак.) Хоће се особити драматски дар, да се овака проста замисао, као што је ова изложена, обради тако, како ће занимати ширу публику, а знаоца заинтересовати и побудити га на размишљање. Писац је био упућен само на обраду карактера, и с тога је сваки у делу тако јасно и добро разглабан. За то је да како потребан писцу и бистар поглед да може да узори дубље у карактер човечији, и довољна образованост, да тај карактер према потреби идеалише, а на послетку и вештина да том карактеру даде лепа израза. Мало има позоришних дела, где је то све постигнуто у толикој мери, као у Дони Дијани. Од студеног равнодушја па све до страсне љубави свака је фа-

за осећаја обележена у улози везиној. Много се истина од истога губи, кад је игра несавршена, али за то ипак она остаје обележена и с тога се најизврсније глумачке силе отимљу за улогу Доне Дијане. Ту опет лежи узрок што се ово позоришно дело одомаћило у образованом свету.

Није нам могуће, а и не лежи нам у намери, да се враћамо на сам оригинал, који спада у старије доба. Толико знамо, да то дело у сваком преводу има друго име. Вест је ставио на чело име јунакиње, које је наш преводилац с правом задржао, почем Дијана и јест главно лице; остала су ту, да је илустрију у колико она сама то не може да чини. Прерадом је јамачно то дело донекле изгубило свој специфично шпански тип и добило за-